

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Z A P I S N I K

Številka: 33009-4/2023/172

Datum: 4. 7. 2024

Naslov sestanka	Zapisnik 10. seje Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike
Datum sestanka	19. 6. 2024
Kraj sestanka	Velika sejna dvorana Triglav, Dunajska 22, Ljubljana
Seznam prisotnih članov oziroma namestnikov	Peter Baroš (MK, po pooblastilu), Andrej Bibič (MNVP), Nataša Florjančič (MGTŠ), Tanja Gorišek (MKGP), Jožica Gričnik (ZKS), Alenka Ivačič (ARSKTRP), Martina Kačičnik Jančar (ZRSVN), Andreja Komel (MKGP), Mateja Kovač (UMAR), Nina Barbara Križnik (GZS), Doris Letina (ZSPM), Marija Marinček (ZDEKS, po pooblastilu), Anton Medved (SKS), Irena Orešnik (ZHGKS), Marjanca Peterman (ZPS), Monika Pintar Mesarič (Mzl), Janez Pirc (KGZS), Jožica Polajžer (ZZS), Matjaž Ribaš (SRRS), Alenka Šesek (ARSKTRP), Peter Volasko (MVZI), Danica Vuković (MDDSZ, po pooblastilu), Maša Žagar (MKGP) <u>SKUPAJ: 23 članov</u>
Seznam opravičenih članov oziroma namestnikov	Blaž Blažič (DOPPS), Saša Kek (MDP), Barbara Kutin Slatnar (SURS), Darja Majkovič (SOS), Maja Rigač (OZS), Cvetka Rogač Cvetko (MF, po pooblastilu) <u>SKUPAJ: 6 članov</u>
Seznam odsotnih članov	Helena Budin Čuk (LAS), Uroš Brankovič (Plan B za Slovenijo), Maja Glücks (MVI), Petra Karo Bešter (MOPE), Tomaž Jančar (Skupnost naravnih parkov Slovenije), Janja Jordan (ZMOS), Roman Medved (DRSP), David Pelc (ZOS), Rok Sedminek (ZLGS), Lidija Senič (ČZS), Jože Soklič (ZTKS), Vinko Žagar (MKRR) <u>SKUPAJ: 12 članov</u>
Seznam ostalih prisotnih	Igor Ahačevčič (MKGP), Viktorija Batagelj (MKGP), Urška Božič (UNP), Gorazd Gruntar (MKGP), Zvonko Hardi (MKGP), Vida Hočevar (MKGP), Marjeta Jerič (MKGP), Urška Keše (MKGP), Gašper Kosec (MKGP), Ervin Kosi (MKGP), Silvester Kranjec (MKGP), Svit Mal (MKGP), Leon Megušar (EK), Leni Ozis (MKGP), Teja Skočir (MKGP), Martina Slapšak (MKGP), Suzana Škof (MKGP), Anita Žalik Košutnik (MKGP), Marija Žamut (MKGP)
Zapisnik pripravil	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Sklepi:

1. Odbor za spremljanje SKP je sprejel predlagani dnevni red.
2. Odbor za spremljanje SKP je potrdil zapisnika 8. in 9. seje odbora za spremljanje SKP.
3. Odbor za spremljanje SKP je potrdil predlog Letnega poročila o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 za leto 2023. Odbor za spremljanje SKP predlaga Organu upravljanja, da besedilo po potrebi redakcijsko uredi in dokončno uskladi z Evropsko komisijo.
4. Odbor za spremljanje SKP se je seznanil z izvajanjem Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 v letu 2024.
5. Odbor za spremljanje SKP se je seznanil z informacijo o napredku pri izvajanju strategije informiranja, obveščanja javnosti in načrtovanih aktivnostih.
6. Odbor za spremljanje SKP je sprejel mnenje, da je predlog 16. spremembe PRP 2014-2020, kot je bil predstavljen na 10. seji odbora za spremljanje SKP, primeren za pošiljanje v odobritev Evropski komisiji in nalaga Organu upravljanja PRP 2014–2020, da predlog po potrebi uskladi z morebitnimi pripombami Evropske komisije in redakcijsko uredi.

Vsebina zapisnika

Sejo Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike (v nadaljevanju: odbor za spremljanje SKP) je vodila namestnica predsednika Tanja Gorišek (MKGP). Tanja Gorišek (MKGP) je najprej pozdravila vse prisotne. Povedala je, da sta na seji prisotna tudi Leon Megušar, predstavnik Evropske komisije (v nadaljevanju: EK) in Ervin Kosi, državni sekretar na MKGP, ki bo v prihodnje nov predsednik odbora za spremljanje SKP, ko bo na Vladi RS potrjena sprememba sklepa o imenovanju. Prisotne je seznanila, da se seja za namen priprave zapisnika snema in da se bo po potrditvi zapisnika tonski zapis izbrisal. Člane odbora za spremljanje SKP je tudi seznanila o načinu glasovanja.

Na seji odbora za spremljanje SKP je bilo prisotnih 23 od skupno 41 članov odbora za spremljanje SKP oziroma njihovih namestnikov, zato je bila seja sklepčna.

1. Predstavitev in potrditev dnevnega reda

Tanja Gorišek (MKGP) je predstavila predlog dnevnega reda:

1. Uvodni pozdrav in potrditev dnevnega reda;
2. Potrditev predlogov zapisnikov 8. in 9. seje odbora za spremljanje SKP in poročilo o uresničevanju sklepov;
3. Sprejem mnenja Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike k predlogu Letnega poročila o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 za leto 2023 ter informacija o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 v letu 2024 in o napredku pri izvajanju strategije informiranja, obveščanja javnosti in načrtovanih aktivnostih;
4. Sprejem mnenja Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike k predlogu 16. spremembe Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020;
5. Sprejem mnenja Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike k predlogu Meril za izbor operacij v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo – intervencije EKSRP – 4. sprememba;
6. Razno.

Ker ni bilo predlogov in komentarjev, se je prešlo na glasovanje. Člani odbora za spremljanje SKP so soglasno sprejeli naslednji sklep:

SKLEP št. 1: Odbor za spremljanje SKP je sprejel predlagani dnevni red.

2. Potrditev predlogov zapisnikov 8. in 9. seje odbora za spremljanje SKP in poročilo o uresničevanju sklepov

Tanja Gorišek (MKGP) je v okviru te točke povedala, da so bili vsi sklepi obeh zapisnikov realizirani.

Ker ni bilo nobenih predlogov in komentarjev, se je prešlo na glasovanje. Člani odbora za spremljanje SKP so soglasno sprejeli naslednji sklep:

SKLEP št. 2: Odbor za spremljanje SKP je potrdil zapisnika 8. in 9. seje odbora za spremljanje SKP.

3. Sprejem mnenja Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike k predlogu Letnega poročila o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 za leto 2023 ter informacija o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 v letu 2024 in o napredku pri izvajanju strategije informiranja, obveščanja javnosti in načrtovanih aktivnostih

Vida Hočevar (MKGP) je v okviru te točke dnevnega reda predstavila izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (v nadaljevanju: PRP 2014–2020) do konca leta 2023, finančni napredek do konca aprila 2024, ključne aktivnosti vrednotenja v letu 2023 ter dejavnosti organa upravljanja v letu 2024.

Bistveni poudarki izvajanja programa v letu 2023 so naslednji:

- v letu 2023 je EK potrdila dve spremembi PRP 2014–2020 (13. in 14. spremembo),
- do konca leta 2023 je bilo skupno dodeljenih 103 % (EURI: 94 %), izplačanih pa 85 % (EURI: 13 %) razpoložljivih sredstev (pojasnilo: višina odobrenih sredstev je nad razpoložljivimi sredstvi, vendar se pričakuje, da bo realizacija vloženih zahtevkov nekoliko manjša);
- odobrenih je bilo preko 3.400 vlog na javne razpise,
- uspešno je bila izvedena zadnja, 10. kampanja zbirne vloge (upoštevani samo ukrepi OMD, vsi ostali ukrepi oziroma intervencije pa so se že izvajale v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo (v nadaljevanju: SN 2023–2027)).

Izpostavila je tudi, da sledita še dve letni poročili, zadnje v letu 2026.

Bistveni poudarki izvajanja programa v letu 2024 so:

- nadaljevalo se je izplačevanje sredstev, zlasti za razpise v okviru EURI sredstev,
- objavljeni so bili štirje javni razpisi v višini 20 mio EUR.

Pojasnila je finančni napredek po prednostnih področjih. Preračuni so narejeni na višino razpoložljivih sredstev po 15. spremembi PRP 2014–2020. Na ravni celotnega programa se je delež odobrenih sredstev od razpoložljivih sredstev do konca leta 2023, v primerjavi z letom 2022, povečal za 8 %, delež izplačanih sredstev pa za 11 %. Najmanjši deleži na prednostni nalogi 5 (gre za razpise v okviru EURI sredstev, prve odločbe so bile izdane v 2022, zaključevanje projektov sledi kasneje) in na prednostnem področju 6C (gre za podukrep 7.3 – izgradnja širokopasovnega interneta, kjer se kažejo težave pri izvajanju na terenu (težave s soglasji itd.); 1.300 belih lis je bilo že izvedenih; prvi zahtevek se pričakuje v letu 2024).

Glede finančnega napredka po prednostnih področjih za EURI sredstva je povedala, da so za večino prednostnih nalog bila vsa razpoložljiva sredstva tudi dodeljena, samo izplačevanje sredstev pa sledi dinamiki zaključevanja projektov.

Povedala je tudi, kakšen je delež izplačanih sredstev po ukrepih, in sicer si deleži sledijo: 13 – OMD (28 %), 10 – KOPOP (21 %), 4 – Naložbe v osnovna sredstva (17 %) in 6 – Razvoj kmetij in podjetij (9 %). Na ravni kohezijskih regij je Vzhodna Slovenija prejela skoraj 3/4 sredstev, preostanek pa Zahodna. Na ravni statističnih regij pa je izpostavila, da sta 1/3 sredstev prejeli Podravje in Pomurje.

Podala je ključne informacije o izvajanju PRP 2014–2020 in doseganje ciljev po prednostnih področjih.

Aktivnosti vrednotenja v letu 2023:

Vida Hočevar (MKGP) je predstavila ključne aktivnosti v letu 2023. Uspešno so se izvedli trije monitoringi, in sicer monitoring splošno razširjenih vrst ptic za določitev vrednosti slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine, monitoring populacij izbranih ciljnih vrst ptic na območjih NATURA 2000 in monitoring izbranih ciljnih vrst metuljev. Organ upravljanja je sodeloval tudi na delavnici Evaluation HelpDesk-a glede priprave načrta vrednotenja. Načrt vrednotenja je bil poslan na EK. V njem so opredeljene aktivnosti vrednotenja v celotnem programskem obdobju.

Izvedene aktivnosti organa upravljanja v letu 2024 in načrtovane aktivnosti do konca leta 2024: Vida Hočevar (MKGP) je povedala, da je bilo objavljenih pet javnih razpisov, eden tudi v okviru ukrepa 5.2 – Naložbe za obnovo kmetijskega zemljišča in potenciala kmetijske proizvodnje, ki sta bila prizadeta zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer in katastrofičnih dogodkov. Omenila je tudi pripravo sprememb določenih nacionalnih pravnih podlag. S strani EK je bila potrjena tudi 15. sprememba PRP 2014–2020.

Glede načrtovanih aktivnosti do konca leta 2024 je omenila: potrditev 16. spremembe PRP 2014–2020; spremljanje zaključevanja odobrenih naložb na terenu s strani organa upravljanja in plačilne agencije; da se bo znotraj MKGP spremljalo zastavljene cilje in porabo razpoložljivih sredstev v okviru PRP 2014–2020, toliko bolj intenzivno, ko se približuje zaključevanje programskega obdobja; sočasnost izvajanja PRP 2014–2020 in SN 2023–2027 (do konca leta 2025).

Martina Slapšak (MKGP) je podala informacijo o napredku pri izvajanju strategije informiranja, obveščanja javnosti in načrtovanih aktivnostih. Povedala je, da se aktivnosti Mreže za podeželje prepletajo, saj se PRP 2014–2020 in SN 2023–2027 izvajata hkrati. Izvedle so se številne aktivnosti: z različnimi partnerji (npr. v okviru poziva Mreže za podeželje), PRePlet, usmerjena obvestila, komuniciranje prek spletne strani, socialnih medijev, tiskanih medijev, izdaja promocijskega materiala, organizacija različnih dogodkov. Velika pozornost je bila namenjena obveščanju o dobrih praksah, projektih prejemnikov sredstev. Predstavila je obveščanje in informiranje o subvencijski kampanji – prek medijev, info točk, izdaja tiskovin. Mreža za podeželje objavlja tudi javne razpise PRP 2014–2020 in SN 2023–2027. Izpostavila je sodelovanje z EK in sodelovanje z drugimi skladi (EU projekt, moj projekt; Potujoče pisarne). Opozorila je na 6. Slovenski podeželski parlament, ki bo 15. in 16. 10. 2024 na Koroškem, in na Mednarodni kmetijsko-živilski sejem (AGRA). Aktivnosti se usmerjajo v: predstavitev LAS na Facebook omrežju, Evropski natečaj ARIA 2024, objave dobrih praks na spletni strani, video vsebine in fotografije dobrih praks, informacije prek družbenih omrežij (tudi z nagradnimi igrami), informacijsko-komunikacijske materiale in avdiovizualna gradiva, zmanjševanje odpadne hrane in zavržene hrane, predstavitev (naravovarstvenih) vsebin na Potujočih pisarnah, povezovanje z drugimi organi, nove digitalne vsebine in nove pristope informiranja in obveščanja, prepoznavnost sklada, portal znanja (AKIS). Na koncu je sledil še ogled videa o strokovni ekskurziji na izbranih kmetijah.

Leon Megušar (EK) je predstavil stališče EK. Omenil je zelo dobro pripravo letnega poročila, strategije informiranja, obveščanja javnosti in načrtovanih aktivnostih. Za EK je nekoliko zaskrbljujoče stanje pri ukrepih z nizko stopnjo izvrševanja, vendar glede na predstavljeno EK razloge za to tudi razume in verjame, da bodo do konca programskega obdobja cilji doseženi. EK nima pripomb.

V okviru razprave je Doris Letina (ZSPM) pohvalila aktivnosti Mreže za podeželje. Pomembno je, da se seznanja s pomenom oziroma doprinosom kmetijstva za širšo družbo in razvoj podeželja. Promovirati je treba vse vrste kmetijstva oziroma oblike kmetovanja in da so le-te trajnostne. ZSPM močno podpira aktivnost PrePlet in predlaga, da se razširi mrežo prejemnikov. Poziv Mreže za podeželje naj bo tudi v prihodnje. Glede izvajanja PRP 2014–2020 je prosila za posredovanje predstavitev. Komentirala je, da je 1,35 % podprtih upravičencev izjemno nizek odstotek. Glede na uredbo o ohranitvi okolja pa bo ta odstotek in učinek sredstev moral biti bistveno višji, da se bo doseglo zadane cilje. Omenila je tudi, da so deleži pri mladih prevzemnikih nizki. Zanimalo jo je tudi, kako MKGP komentira spremembe v strukturi kmetijstva

od leta 2014 (delež mladih prevzemnikov in delež nosilcev mlajših od 40 let se je znižal, povišal se je delež starejših nad 65 let) oziroma če je naredil analizo, kaj to pomeni. Generacijska prenova je tako pomembna. Poleg tega je povprašala, kako so bila sredstva razdeljena glede na fizične in pravne osebe.

Anton Medved (SKS) se je pridružil pobudi Doris Letina (ZSPM), da se naredi analiza prejemnikov sredstev glede na fizične in pravne osebe. Komentiral je tudi podporo MSP, in sicer izpad iz javnega razpisa določenih, ki so tudi gradili, utrpeli izpad zaradi npr. drage elektrike, delovne sile, in katere bi tudi bilo treba vključiti.

Andreja Komel (MKGP) je podala pojasnila na komentar Antona Medveda (SKS), da je pogoje za ukrepa M21 in M22 določila EK. MKGP je sledil predpisanemu in tako so bili določeni kriteriji za prejemnike podpore. Povedala je še, da so razpisi zaključeni, pri morebitnih takšnih razpisih v prihodnje pa bo MKGP razmislil o predlogu Antona Medveda (SKS).

Irena Orešnik (ZHGKS) je izpostavila, da je večina naložbenih sredstev šla v tri regije z lažjimi pogoji za kmetovanje in večjimi kmetijami. Komentirala je tudi predstavljeno, da je glede na absolutne vrednosti bilo podprtih največ gorskih kmetij. V zvezi s to problematiko je podala pobudo, da naj poročilo vsebuje tudi delež od vseh kmetij, ki so v določeni skupini. Hribovske kmetije namreč zelo težko pridejo do investicijskih sredstev. Povedala je še, da podatki kažejo, da so najmanj podprte srednje velike kmetije, ki so večinoma v gorskem in hribovskem območju.

Nina Barbara Križnik (GZS) je komentirala pobudo SKS in ZSPM, in sicer da je z vidika izboljšanja samooskrbe, prehranske varnosti in predvsem konkurenčnosti slovenskega kmetijstva razlikovanje na pravne in fizične osebe irelevantno, pomembno je, da se dosega cilje. Vezano na to problematiko je predstavnik EK vprašala, ali je v drugih državah članicah praksa, da se strateški načrti razmejujejo med podporami za pravne in fizične osebe.

Leon Megušar (EK) je odgovoril na vprašanje Nine Barbare Križnik (GZS) glede razmejevanja strateških načrtov med pravnimi in fizičnimi osebami v drugih državah članicah. Povedal je, da bi omenjeno moral preveriti, da pa meni, da je razmejitev enaka za vse države članice.

Tanja Gorišek (MKGP) je povedala, da bosta naknadno v prilogah k zapisniku podani analiza prejemnikov sredstev glede na fizične in pravne osebe ter podatki o višini sredstev za GO območja (opombe: Analiza prejemnikov sredstev glede na fizične in pravne osebe (priloga 1): Podani so podatki o višini sredstev za pravne in fizične osebe. Podatki o skupni višini izplačanih sredstvih PRP 2014–2020 do konca maja 2024 po posameznih statusih upravičenca. Podatki o višini sredstev za GO območja (priloga 2): V preglednici so v prvem delu podatki o skupni višini izplačanih sredstvih PRP 2014–2020 za vse prejemnike, ki imajo KMG-MID, glede na OMD območje (višina sredstev in št. KMG). V drugem delu pa so podatki za (glavna naložbena) podukrepa 4.1 in 6.1 (višina sredstev in št. KMG). Na podlagi podanih podatkov so možni različni preračuni.). Glede predstavitev je Tanja Gorišek (MKGP) povedala, da bodo naložene na splet (opomba: Predstavitve se nahajajo povezavi do gradiv sej odbora za spremljanje SKP: <https://skp.si/skupna-kmetijska-politika-2023-2027/spremljanje-in-vrednotenje-sn-2023-2027/gradiva-odbora-za-spremljanje-skp> (Geslo za dostop: Odbor2023)).

Ker ni bilo nobenih dodatnih predlogov in komentarjev, se je prešlo na glasovanje. Člani odbora za spremljanje SKP so soglasno sprejeli naslednje sklepe:

SKLEP št. 3: Odbor za spremljanje SKP je potrdil predlog Letnega poročila o izvajanju Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 za leto 2023. Odbor za spremljanje SKP predlaga Organu upravljanja, da besedilo po potrebi redakcijsko uredi in dokončno uskladi z Evropsko komisijo.

SKLEP št. 4: Odbor za spremljanje SKP se je seznanil z izvajanjem Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 v letu 2024.

SKLEP št. 5: Odbor za spremljanje SKP se je seznanil z informacijo o napredku pri izvajanju strategije informiranja, obveščanja javnosti in načrtovanih aktivnostih.

4. Sprejem mnenja Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike k predlogu 16. spremembe Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020

Andreja Komel (MKGP) je predstavila predlog 16. spremembe PRP 2014–2020. Sprememba modela točkovanja težavnostnih razmer kmetijskih gospodarstev na območjih z omejenimi dejavniki za kmetovanje in formule za izračun plačila v letu 2023 je vplivala na izračun plačila za leto 2023. Ob samem izvajanju je prišlo do razlike. S tem predlogom spremembe PRP 2014–2020 se za pokritje ugotovljenih razlik oziroma vseh obveznosti iz naslova izvajanja ukrepa M13 zagotovijo dodatna sredstva. Tako se poleg povečanja sredstev na tem ukrepu predlaga zmanjšanje sredstev na ukrepih M4, M10, M11 in M14. Cilji zaradi tega ne bodo ogroženi. Poleg omenjenega se s to spremembo PRP 2014–2020 usklajuje presežek pravic porabe pri ukrepih M01, M02, M04, M06 in M07. Ker prihaja do razlik med načrtovanimi in realiziranimi zneski, saj na to, kdo in koliko vlog bo vložil iz zahodne ali vzhodne regije v določenem obdobju, ni mogoče natančno načrtovati, se s predlagano spremembo predlaga uskladitev načrtovanih zneskov z dejanskimi.

Leon Megušar (EK) je predstavil stališče EK. Povedal je, da so se neformalna posvetovanja med EK in Slovenijo glede predloga 16. spremembe PRP 2014–2020 začela konec maja 2024. Slovenija je EK posredovala dodatne utemeljitve na pripombe EK. Slovenija naj predlog 16. spremembe PRP 2014–2020 za formalno posredovanje na EK dopolni z obrazložitvami, predvsem, zakaj je potreben prenos sredstev na M13, kakšne bodo posledice na doseganje ciljev in z razlogi, zakaj niso bila počrpana sredstva. EK bo nato stremela k temu, da bo sprememba potrjena v čim krajšem času.

Doris Letina (ZSPM) je povedala, da ZSPM predlog spremembe podpira, hkrati pa je podala tudi pobudo glede gradiv v prihodnje, in sicer da naj bo za lažje razumevanje vsebina predstavljena bolj strnjeno, obrazložena, da je dodan tudi povzetek.

Ker ni bilo nobenih dodatnih predlogov in komentarjev, se je prešlo na glasovanje. Člani odbora za spremljanje SKP so soglasno sprejeli naslednji sklep:

SKLEP št. 6: Odbor za spremljanje SKP je sprejel mnenje, da je predlog 16. spremembe PRP 2014–2020, kot je bil predstavljen na 10. seji odbora za spremljanje SKP, primeren za pošiljanje v odobritev Evropski komisiji in nalaga Organu upravljanja PRP 2014–2020, da predlog po potrebi uskladi z morebitnimi pripombami Evropske komisije in redakcijsko uredi.

5. Sprejem mnenja Odbora za spremljanje izvajanja skupne kmetijske politike k predlogu Meril za izbor operacij v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo – intervencije EKSRP – 4. sprememba

S predlogom Meril za izbor operacij v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo – intervencije EKSRP – 4. sprememba se predlaga:

- v okviru intervencije IRP10 - Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju merila za podintervencijo Medpanožno sodelovanje;
- merila za intervencijo IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil;
- merila za intervencijo IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno rabo hranil in trajnostno rabo FFS;
- v okviru intervencije IRP32 - Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev merila za podintervencijo Usposabljanja svetovalcev ter spremembo meril za podintervencijo Izmenjava znanja in prenos informacij;
- merila za intervencijo IRP37 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje travniških habitatov;
- spremembo meril za intervencijo IRP 38 - Intervencija Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtrarno.

Predlog meril v okviru intervencij IRP10 - Spodbujanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju, IRP17 - Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, IRP21 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno rabo hranil in trajnostno rabo FFS, IRP32 - Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, IRP37 - Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje travniških habitatov je predstavila Andreja Komel (MKGP). Posebej je izpostavila spremembe predlogov meril, ki so bile narejene naknadno, po sklicu 10. seje odbora za spremljanje SKP, kot tehnični popravki oziroma kot spremembe na podlagi usklajevanja, pripomb deležnikov, EK in ARSKTRP. Nato je Tanja Gorišek (MKGP) predstavila še predlog spremembe meril za intervencijo IRP 38 - Intervencija Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtravno. Predstavila je spremembe, ki so bile narejene naknadno, po sklicu 10. seje odbora za spremljanje SKP.

Leon Megušar (EK) je predstavil stališče EK. Povedal je, da je EK predlagala manjše spremembe pri merilih za intervenciji IRP17 in IRP21, predvsem zaradi potrebe namenjanju večje pozornosti manjšim in srednjim kmetijam, in za intervencijo IRP37, da se da večjo pozornost nameni upravljanju travniških habitatov. Pripombe EK so bile ustrezno upoštevane, tako EK dodatnih pripomb nima.

V razpravi je Irena Orešnik (ZHGS) povedala, da ima ZHGS kar pomembne zadržke, da bi podprla ta dokument, saj ni bilo na voljo dovolj časa za poglobljeno diskusijo. Ravno tako niso bili na razpolago rezultati analiz, kako merila ustrezajo zagotavljanju ciljev posameznih intervencij. Glede IRP37 je podala dodaten predlog. Kmetije v hribovitem območju imajo določene obveznosti oziroma so del pogojenosti in so brez nadomestila. Tako predlagajo, da so tiste kmetije, ki imajo te površine OOT (površine OOT so v območjih Natura 2000), upoštevane po kriterijih kot prednostno. Predlog je po mnenju ZHGS treba še enkrat pregledati. Predlagala, da se jim je v okviru tega na razpolago analiza, kaj kriteriji pomenijo glede upravičencev (ne samo glede števila upravičencev, ampak tudi glede na OMD območja, glede na regionalno razpršenost) in predvsem, kaj pomenijo glede ciljev intervencij (predvsem IRP37).

Nina Barbara Križnik (GZS) je povedala, da GZS predloga meril ne bo podprla in da so pripombe podali pisno ter jih tudi predstavili na usklajevalnih sestankih. Pripombe se navezujejo predvsem na merila za intervencije IRP17, IRP21 in IRP37. Izpostavila je predvsem članstvo v zadrugah, ker članstvo v zadrugah ne pogojuje nekih pogodbenih odnosov, in dodaten predlog, da se upošteva pogodbeno sodelovanje kmetij oziroma kooperantov vseh kmetijskih podjetij.

Anton Medved (SKS) je predlagal, da pri zaposlenih osebah na kmetijskem gospodarstvu kmetje, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani, dobijo več točk od zaposlenih na kmetijskem gospodarstvu. Opozoril je, da se loči intervencije IRP17, IRP21 in IRP37. VVO je namreč izločil del tistih kmetov, ki so v teh razpisih upravičeni do stroškov, in sicer 2-krat, prvič, če je že dobil sredstva, od 100 do 400 tisoč, dobi manj točk, pa tudi VVO. Maksimalno število točk dobi, če je obremenitev od 0,3 do 0,5 GVŽ. SKS meni, da bi meja morala biti bistveno višja, in sicer od 1,0 do 2,0 GVŽ. Povedal je tudi, da so kmetije, ki že sedem let niso imele razpisov za seneno linijo, zopet diskriminatorno izločene. V zvezi s tem je prosil, da predstavnik EK pojasni, zakaj je na ta del EK podala pripombo. Podal je tudi sporočilo za EK s pobudo, da se razprave začnejo, in sicer na kongresu veterinarjev na Japonskem je bilo podano vprašanje, ali Evropa še bo proizvajala hrano, ali bo samo zavirala kmete. Povedal je še, če bo šlo tako naprej, bo Evropa na tem področju postala odvisna.

Martina Kačičnik Jančar (ZRSVN) je pozdravila preoblikovanje IRP37 v primerjavi s prvotnim gradivom. Podprla je predlog Irene Orešnik (ZHGS), da se tudi območja OOT vnesejo kot merilo. Povedala je, da je poudarek na nizki obtežbi z GVŽ za ta namen ustrezen, saj na naravovarstveno pomembnih travniških se visoke obtežbe ne more pričakovati, saj to ne gre skupaj z načinom gospodarjenja. Glede senene prireje je komentirala, da so načini rabe travnišč lahko od zelo ekstenzivnih do zelo intenzivnih oblik. Pri IRP37 naj se doda tudi košnja (ne samo spravilo). Pri merilu a.b) je predlagala lestvico za vključenost v KOPOP ukrepe: 5–10 %, 10–20 %, nad 20 %.

Alenka Ivačič (ARSKTRP) je v zvezi z IRP21 in intervencijo KOPOP – precizno gnojenje in škropljenje povedala, da je smiselno dodati povezavo glede vključenosti. Glede IRP17 je opozorila na visoko obtežbo in hkratno omejitev na vnos dušika na ha. To pomeni, da bodo te kmetije viške oddajale. Vprašanje pa je, komu. Če bodo same imele mehanizacijo za nizke izpuste, da oddajo preko nizkih izpustov, ali lahko potem oddajo nekemu, ki tega nima.

Andrej Bibič (MNVP) je vprašal, kakšna je pozicija oziroma odnos meril napram strateškemu načrtu.

Doris Letina (ZSPM) je povedala, da je določen čas, ki je na razpolago za pregled gradiva, do katerega se opredeljuje. V tem primeru pa je vmes prišlo do sprememb gradiva. Poleg tega in ker vsi v usklajevanju niso bili vključeni, ali je dopustno, da se potem o gradivu na tej seji glasuje. Podala je kritike na način usklajevanja. Za to ni bilo na voljo dovolj časa. Poleg tega je opozorila, da ni bilo na voljo strokovnih podlag in analiz za sprejem strokovnih odločitev. Z vidika transparentnosti se naj v prihodnje uredba in merila usklajujejo vzporedno. Povedala je, da je treba določiti, na kakšen način se bo zagotovilo prilagajanje kmetijam, če so merila narejena izključno oziroma predvsem na konkurenčnosti. Izpostavila je, da je EK podala usmeritev, da se naj podpira male in srednje velike kmetije, medtem ko maksimalno število točk dobijo večje, velike kmetije. V zvezi s tem je opozorila, da vsaka točka šteje in da so sploh mladi kmetje večkrat izpadli samo zaradi ene točke. Tega ZSPM tako ne more sprejeti, podpreti. Glede uredbe o ohranitvi narave je povedala, da nova finančna sredstva za doseganje ciljev niso predvidena, ampak se bo financiralo iz obstoječih virov financiranja. Prilagoditi se bo treba do leta 2030. Največ prilagajanja bodo morale prevzeti male in srednje velike kmetije. V zvezi s tem jo je zanimalo, ali bo ta uredba upoštevana pri ostalih intervencijah in ali bodo za to na voljo dodatna sredstva. Povedala je še, da ta uredba ne naslavlja območij, ki bodo dobila največje število točk – to so kmetijska gospodarstva z 80 ha. Za odgovor na to je zaprosila EK in MKGP. Po mnenju ZSPM je v nekoliko zmede pri naložbenih podporah vlagateljicam. V gradivu je navedeno, da mora biti vlagateljica nosilka kmetije v koledarskem letu pred oddajo vloge na javni razpis. Pri ukrepih je glede tega različno navedeno. Doris Letina (ZSPM) je želela tudi preveriti, ali se na tej seji obravnava tudi merila za intervencijo IRP24 – Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in IRP30 – Medgeneracijski prenos znanja.

Tanja Gorišek (MKGP) in Andreja Komel (MKGP) sta pojasnili glede obravnave meril za intervenciji IRP24 in IRP30, in sicer da se meril za ti intervenciji na tej seji ne obravnava, saj ni bilo sprememb. Dokument z merili se z vsako spremembo dogradi.

Doris Letina (ZSPM) je predlagala, da se pri medgeneracijskem sodelovanju, ker je malo upravičencev, razširi tudi na tiste, ki kandidirajo, da se ne zaposlijo na kmetiji. Povedala je, da je potrebno, da pri kolektivnih naložbah sodelujejo tudi kmetje, če se povežejo mimo organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev, zadrug ali izvajalcev. Glede povezovanja je vprašala, kaj se zgodi npr., če se zadruga zapre, kaj če ne bo mogel izpolniti še dodatnih treh let. V zvezi z IRP37 je vprašala glede dvojnega točkovanja, kakor v ZSPM to razumejo, in prosila za odgovor. Glede digitalizacije je povedala, da je zastavljena zelo ambiciozno (RTK postaje in najsodobnejše tehnike) in da je to neracionalna poraba davkoplačevalskega denarja. Vzpostavitev RTH postaj, ki bi morale biti razporejene enakomerno (na 10 km), bi morala zagotoviti država. Podala je predlog, da se glede tega MKGP poveže z Ministrstvom za digitalno preobrazbo. Da ima vsak svojo postajo, ni smiselno. Izpostavila je uporabnost tega na majhnih, razdrobljenih parcelah v Sloveniji, z veliko OMD območij. Potrebna je predhodna analiza, na kolikšnem odstotku površin v Sloveniji je to primerno. Zanimalo jo je, kakšna je osnova, kakšna je strategija, kaj je pripeljalo do takšne razdelitve točk. Glede gradiva je izpostavila, da se jih prej naslovi, da naj bo gradivo za proučitev končno in naj se potem ne usklajuje sproti. Vprašala je še, kako se namenja pozornost manjšim in srednje velikim kmetijam, če se največje število točk daje velikim kmetijam.

Leon Megušar (EK) je pojasnil, da EK daje mnenje na merila, ki jih predlaga organ upravljanja. To mnenje je izdelano na podlagi ocene, kako bo merilo oziroma intervencija vplivala na izvajanje strateškega načrta in doseganje ciljev iz strateškega načrta. Celotna analiza se izvede horizontalno, preko več DG in tudi znotraj samega DG AGRI. Glede IRP37 je pojasnil, da je bilo ugotovljeno, da je intervencija namenjena naložbam v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje travniških habitatov. V središču pozornosti mora biti upravljanje travniških

habitatov in ne samo upravljanje trajnega travinja, kar je po mnenju EK ključen element te intervencije. Glede izpostavljene problematike z VVO je povedal, da neposredna povezava ni bila ugotovljena. Če pride do obrazložitve, pa lahko EK to mnenje tudi spremeni oziroma umakne. Pristojnost tega odbora je, da merila tudi spremeni. Vloga EK na tem mestu je zagotavljanje skladnosti z EU zakonodajo. Za druga vprašanja pa so namenjeni drugi forumi na EK. Povedal je še, da EK analizira s stališča, kakšen bo vpliv na izvajanje zakonodaje in na doseganje ciljev.

Andreja Komel (MKGP) je povedala, da MKGP lahko sprejme naslednje predloge: glede OOTT, dodajanja košnje v besedilo in lestvico za KOPOP ukrepe. Na pripombo, da je poudarek na velikih kmetijah, je odgovorila, da so le pri IRP17 podpira večje, da se tista žarišča, ki najbolj vplivajo na okolje, uredijo. Opozorila je, da je pri širitvi nabora meril treba imeti v mislih cilje v SN 2023–2027 in razpoložljiva sredstva. Pripombo o neskladju pri podporah vlagateljicam bo MKGP preveril. Pri PRP 2014–2020 je pri povezavah skupin kmetov v okviru kolektivnih naložb prihajalo do zlorab pri izvajanju, zato je bila sprejeta odločitev, da se vključi samo organizirane oblike povezovanja, ki morajo ustvariti tržno vrednost proizvodnje, torej je namen njihovega povezovanja trženje svojih proizvodov. Pojasnila je tudi, če se zapre npr. zadruga, posameznik, ki je član, ni odgovoren, če pa izgubi zaradi zaprtja skupina svoj status, pa mora skupina sredstva vračati. Pri opremi v okviru digitalizacije je povedala, da je MKGP izhajal iz tega, da bo s tovrstno mehanizacijo podprtih oziroma obdelanih čim več kmetijskih površin, ne glede na velikost in število kmetij. Kmetije se lahko tudi povežejo. Namen je doseči zadane učinke. Povedala je še, da je mehanizacija draga, vendar zelo učinkovita. MKGP se je glede tega posvetoval s strokovnjaki, ki pripravljajo katalog stroškov. Določena dodatna pojasnila je nato podal še Gorazd Gruntar (MKGP). Pojasnil je, če omogočimo skupine kmetov, se je potem treba zavedati, da je član skupine kmetov solastnik na premičnem, nepremičnem premoženju, da se to upošteva, da je za isti element že dobil sredstva in da mora dobiti več, tudi če je samo delni lastnik stroja. Poleg tega se je MKGP dogovoril s socialnimi partnerji in naredil spremembo pri IRP02 pri gorskih naložbah. Pri IRP21 je precizno gnojenje in škropljenje pogoj po uredbi, ki je v pripravi, pogoja pa se ne more točkovati. Glede IRP17 je povedal, da je s SN 2023–2027 dan velik poudarek živinoreji na gorskih območjih (ločena podintervencija). Pri IRP17 je poudarek na večjih ravninskih kmetijah, da ravninske kmetije ne bi bile prikrajšane, da ne bi opuščale živinoreje zaradi posebnih zahtev oziroma da se ohrani živinoreja velikih kmetijskih gospodarstev v ravnini, ker je sicer fokus politike na spodbujanju živinoreje v hribovitih območjih. IRP17 se nanaša na zaprte zunanje skladiščne kapacitete. Poleg tega je opozoril na skladiščne kapacitete pri IRP29. Glede pogodb zadrug je pojasnil, da je to izjemno zahtevno merilo. Ker pa fokus ni na ekonomiki, se tako zahtevno merilo ni dodalo v obravnavane intervencije. Andreja Komel (MKGP) in Gorazd Gruntar (MKGP) sta pojasnila še glede zavarovanja na kmetijskem gospodarstvu, in sicer kadar je zaposlitev na kmetijskem gospodarstvu (za polni delovni čas), se upošteva tudi, kadar je nosilec vključen v zavarovanje. Pri tem se nikogar ne favorizira.

Tanja Gorišek (MKGP) je nato dala v razpravo ugotovitev, da pripomb na predlog meril v okviru intervencij IRP10, IRP32 in IRP38 ni.

Na pobudo Doris Letine (ZSPM) se je nato preverila sklepčnost seje odbora za spremljanje SKP. Ugotovilo se je, da je bilo zaradi odhoda nekaterih članov odbora za spremljanje SKP na seji prisotnih le še 20 članov odbora za spremljanje SKP. 10. seja odbora za spremljanje SKP tako ni bila več sklepčna, zaradi česar Odbor za spremljanje SKP o predlogu meril ni glasoval.

6. Razno

Tanja Gorišek (MKGP) je povedala, da MKGP še ne more podati informacije glede ponovne obravnave predloga Meril za izbor operacij v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo – intervencije EKSRP – 4. sprememba na seji odbora za spremljanje SKP. Seja se je nato zaključila.

Tanja Gorišek,
namestnica predsednika odbora za spremljanje SKP

Prilogi:

- priloga 1: Podatki o višini sredstev za pravne in fizične osebe;
- priloga 2: Podatki o višini sredstev za GO območja.